

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตสมรสของครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียน
ที่สามีทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

จิตภา ตันติพรปัญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2547

ISBN 974-9740-63-7

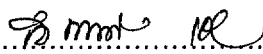
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ จิตภา ดันติพรปัญญา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

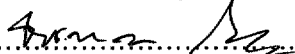
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาณุรูป)

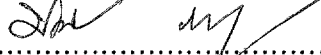
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

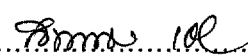
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

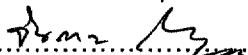
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

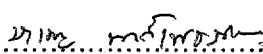
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาณุรูป)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

..... กรรมการ

(ดร. บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เชียรพิเชฐ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.บำเพ็ญ พงศ์เพชรคิด คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวอิศเรศ และ ดร.บำเพ็ญ พงศ์เพชรคิด ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งสามีและภรรยาที่เข้าร่วมการวิจัยทุกท่านในการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี อ.นิศากร เขาวรัตน์ อ.วิมลมาส สุขพรินทร์ อ.รัศมี อ่อนละมัย อ.รุ่งทิพย์ ไชโยธิงรงค์ อ.พัชรินทร์ เรารู้ธรรม อ.อมรรัตน์ สว่างเกตุ และ อ.รพีพรรณ จันทร์เขียว คณาจารย์ชุดวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ รวมทั้งคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี ครอบครัว “จวบ” คุณธนาภรณ์ ดันติพรปัญญา เพื่อนร่วมรุ่นสาขาการพยาบาลครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ อันเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

จิตาภา ดันติพรปัญญา

43911514: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตสมรส/ ครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียน/ สามีทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม

จิตภา ดันดิพรปัญญา: ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตสมรสของครอบครัวที่มีบุตร
วัยก่อนเรียนที่สามีทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม (FACTORS AFFECTING MARITAL
QUALITY OF FAMILIES WITH PRESCHOOL CHILDREN AND HUSBAND WORKING
IN INDUSTRIAL FACTORIES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: มณีรัตน์ ภาณุรูป, ป.ช.ด.,
สุนทราวดี เขียวพิเชฐ, ค.ด., จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D. 87 หน้า. ปี พ.ศ. 2547.

ISBN 974-9740-63-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตสมรส
และปัจจัยที่ทำนายคุณภาพชีวิตสมรส ของสามีและภรรยาที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามีทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามีทำงานในโรงงาน
อุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดราชบุรี จำนวน 102 คู่ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น
(Stratified Sampling) โดยจับฉลากโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง จากอำเภอ
โพธาราม และทำการสุ่มจำนวนคนงานโดยใช้สัดส่วน เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบมาตราส่วน
5 ระดับ ประกอบด้วย แบบวัดการสื่อสารระหว่างคู่สมรส มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 แบบวัดการ
แสดงบทบาทของคู่สมรส มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ส่วนแบบวัดคุณภาพชีวิตสมรส มีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตสมรสระหว่างสามีและ
ภรรยา โดยใช้ Independent t-test วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำนายคุณภาพชีวิตสมรส ของสามีและภรรยา
โดยใช้ Multiple Regression

ผลการวิจัยพบว่า

1. สามีมีคุณภาพชีวิตแตกต่างจากภรรยาโดยสามีมีคุณภาพชีวิตดีกว่าภรรยาอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การแสดงบทบาทของคู่สมรส เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตสมรสของสามี
สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารระหว่างคู่สมรส และสามีมีช่วงเวลาการทำงานเป็นกะ
3. การแสดงบทบาทของคู่สมรส เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตสมรสของภรรยา
สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การสื่อสารระหว่างคู่สมรส และภรรยาทำงานนอกบ้าน

43911514: MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (MASTER OF NURSING SCIENCE)

KEYWORD: MARITAL QUALITY/ FAMILIES WITH PRESCHOOL CHILDREN/
HUSBAND WORKING IN INDUSTRIAL FACTORY

JIDAPA TANTIPORNPANYA: FACTORS AFFECTING MARITAL QUALITY OF
FAMILIES WITH PRESCHOOL CHILDREN AND HUSBAND WORKING IN INDUSTRIAL
FACTORIES. THESIS ADVISORS: MANEERAT PAKTOOP, Ph.D., SUNTHARAWADEE
THEINPICHET, Ph.D., JINTANA WATCHARASIN, Ph.D. 87 P. 2004. ISBN 974-9740-63-7

The purposes of this research were to compare the marital quality between husband and wife and to study factors affecting marital quality of families with preschool children and husband working in industrial factories. The sample consisted of 102 couples with preschool children and husbands working in industrial factories in Ratchaburi Province. The sample was selected by stratified sampling from large industrial factories in Photharam District. The data were collected through the research instruments consisting of Marital Communication questionnaire, Marital Role questionnaire, and Marital Quality questionnaire, with reliability of 0.79, 78, and 0.90, respectively. The data were analyzed by using independent t-test and multiple regression.

The results showed that:

1. The mean score on the marital quality of husband and wife were statistically significant difference ($p < .05$), that is, husband's marital quality were better than that of wife.
2. Some variables could be able to predict the marital quality of husband with statistical significance ($p < .05$), that is, the highest was marital role and the next below were marital communication, and shift work, respectively.
3. Some variables could be able to predict the marital quality of wife with statistical significance ($p < .05$), that is, the highest was marital role and the next below were marital communication, and wife employed outside of home, respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิด.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตสมรส.....	8
ความหมายของคุณภาพชีวิตสมรส.....	8
ทฤษฎีคุณภาพชีวิตสมรส.....	9
คุณภาพชีวิตสมรสของครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามี่ทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม.....	15
ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตสมรสของครอบครัวที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามี่ทำงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การหาความตรงและเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการวิจัย.....	35
ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	35
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตสมรส.....	41
ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตสมรส.....	42
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	48
การอภิปรายผล.....	50
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก.....	64
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	78
ภาคผนวก ง.....	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างสามmieและภรรยา จำแนกตามระยะเวลาสมรส สถานภาพการสมรส การจดทะเบียนสมรส ชนิดของครอบครัว จำนวนบุตร อายุ ของบุตรคนโต และรายได้ของครอบครัว (n = 102 คู่).....	35
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างสามmieและภรรยา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ส่วนตัว และความพอเพียงของรายได้ (n = 102 คู่).....	37
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างสามmie จำแนกตามช่วงเวลาการทำงาน การทำงาน ล่วงเวลา และชั่วโมงการทำงาน (n = 102 คน).....	39
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างภรรยา จำแนกตามสถานภาพการทำงาน ลักษณะ การทำงาน การทำงานล่วงเวลา และชั่วโมงการทำงาน (n = 102 คน).....	40
5 จำนวนและร้อยละของระดับคะแนนการสื่อสารระหว่างคู่สมรสของสามmieและภรรยา...	41
6 จำนวนและร้อยละของระดับคะแนนความสมานฉันท์ในบทบาทของสามmieและภรรยา...	41
7 จำนวนและร้อยละของระดับคะแนนคุณภาพชีวิตสมรสของสามmieและภรรยา (n = 102 คู่).....	42
8 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตสมรสของสามmieและภรรยาที่มีบุตรวัย ก่อนเรียนที่สามmieทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม.....	43
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวทำนายคุณภาพชีวิตสมรสของสามmie.....	44
10 ปัจจัยที่ทำนายคุณภาพชีวิตสมรสของสามmieที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามmieทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้ครอบครัว ช่วงเวลา การทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และสถานภาพการทำงานของภรรยา ปัจจัยทางด้าน การสื่อสารระหว่างคู่สมรส และปัจจัยด้านความสมานฉันท์ในบทบาทของคู่สมรส....	45
11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวทำนายคุณภาพชีวิตสมรสของภรรยา.....	46
12 ปัจจัยที่ทำนายคุณภาพชีวิตสมรสของภรรยาที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามmieทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม จากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้ครอบครัว ช่วงเวลา การทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และสถานภาพการทำงานของภรรยา ปัจจัยทางด้าน การสื่อสารระหว่างคู่สมรส และปัจจัยด้านความสมานฉันท์ในบทบาทของคู่สมรส...	47
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างคู่สมรสของ สามmieและภรรยาทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายข้อ (n = 102 คู่).....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสมานฉันท์ในบทบาทของสามีและภรรยาทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายข้อ ($n = 102$ คู่).....
67	
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตสมรสของสามีและภรรยาทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายข้อ ($n = 102$ คู่).....
69	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของคุณภาพชีวิตสมรสของภรรยาที่มีบุตรวัยก่อนเรียนที่สามีทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม.....	7
2 กรอบแนวคิดของคุณภาพชีวิตสมรสของสามีที่มีบุตรวัยก่อนเรียนและทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรม.....	7
3 แบบจำลองคุณภาพชีวิตสมรสของ เดวิส และสเปนเบิร์ก.....	14
4 การสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	29